

De opdracht van JIVC: voorspelbaar, meer, en sneller

Zijn beide ouders hebben de Tweede Wereldoorlog meegemaakt. De een in de buurt van Arnhem, de ander in Nederlands-Indië. “De impact van die oorlog is bij beiden heel groot geweest. Dat heb ik van nabij gezien en dat heeft ook mij geraakt”, zegt Michiel Borgers. Om context te geven: hij ‘voelt’ de opdracht om het leed dat een oorlog met zich meebrengt, het liefst te voorkomen of te minimaliseren. “De vraag die ik mijzelf daarbij stel is: hoe kun je vanuit digitalisering zorgen dat a) de afschrikking zo groot is dat ze sowieso niet gaan aanvallen; b) als je kinetisch moet ingrijpen dat je dat zo gericht mogelijk doet om *casualties* te voorkomen? En c) dat we weerbaar zijn als we digitaal worden aangevallen.”

It van ondersteunend middel aan de bedrijfsvoering tot integraal onderdeel van de operationele slagkracht dat het verschil kan maken aan het front. Ziedaar de digitale transitie waar de 6.500 medewerkers van het JIVC voor tekenen. Het JIVC is onderdeel van het Commando Materieel en IT (Commit) en levert IT-producten en -diensten aan Defensie, zowel voor operationele, bestuurlijke als ondersteunende processen en systemen. Ook is het JIVC strategisch partner en het kenniscentrum voor vorming van IT-beleid en bedrijfsvoering.

Drie doelen

Borgers noemt drie concrete doelen voor de JIVC organisatie:

1. Voorspelbaar
2. Sneller, en
3. Meer IT leveren.

Hij licht toe: “Als we het hebben over voorspelbaarheid dan geldt dat de militair gewoon wil weten wanneer de middelen beschikbaar zijn, dat is in de huidige geopolitieke situatie en onze gereedstelling belangrijker dan een product dat 100 procent perfect is. Snelheid boven perfectie. De eindgebruiker, de militair wil weten met

welke middelen ze het veld ingaan en dat ze er vooraf mee hebben kunnen oefenen. Die voorspelbaarheid is al behoorlijk gestegen, we zitten op 77 procent, maar we willen naar 90 procent. Het tweede doel: we moeten meer IT leveren. Heel plat geredeneerd: we hebben veel meer geld gekregen, van 1,3 miljard euro drie jaar geleden naar 2,1 miljard afgelopen jaar. We leveren meer projecten, en ondersteunen meer missies en oefeningen. We zullen in aantal gebruikers die we moeten ondersteunen, doorgroeien naar 122.000: dat is fors. En het derde doel, sneller: dat geldt zo'n beetje voor alles en iedereen tegenwoordig. We veranderen qua organisatieproces van een traditionele watervalmethode naar Agile SAFe, we verkorten projecten van jaren naar maanden en weken. We gaan in sprints werken.” “Dus de lijn is: voorspelbaar, meer, sneller. En met alles dat we tot nu toe hebben

gedaan, met alle energie die er in zit, geloof ik ook echt dat we het kunnen. Dus dan is het ook gewoon ‘gaan’ nu.” Waarbij aangetekend: “De aanleiding blijft natuurlijk vreselijk. De ellende in Oekraïne, de situatie in Iran en het Israëlisch-Palestijnse conflict... de onrust en druk op de wereldorde neemt toe. Het is daardoor van belang dat we de digitalisering van Defensie verder vorm gaan geven en versneld gaan realiseren. Het is een plicht, maar ook heel mooi dat we dit kunnen doen en dat we de middelen ervoor hebben. Defensiebreed en ook in de buitenwereld is er draagvlak voor. Al is het voor mij altijd de vraag hoe lang dat draagvlak er blijft.”

Dat draagvlak blijft allicht groot als er een ‘spin-off’ is van de Defensie-investeringen, ontwikkelingen en oplossingen naar andere departementen of andere overheden? Denk aan de context van de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS).

“Eens. Defensie heeft een eigen strategie, we zijn op sommige onderdelen bijzonder, maar deze sluit wel aan op de overkoepelende strategieën. Je hebt natuurlijk ook de plicht als overheden om kennis en kunde met elkaar te delen. De soevereiniteitsdiscussie heeft ervoor gezorgd

Michiel Borgers is sinds 1 augustus 2022 directeur van het Joint Informatievoorziening Commando (JIVC) bij het ministerie van Defensie. Borgers studeerde Technische Informatica aan de TU Delft en is sinds 2008 werkzaam in het publieke domein. Bij de Belastingdienst was hij adjunct-directeur CIO Office en Chief Architect. Laatstelijk was Borgers CIO bij de Universiteit van Maastricht.

dat wij dadelijk een eigen private cloud-platform hebben. Dat is per definitie soeverein want dat is helemaal van onszelf. Het maakt ons nu misschien wel het slimste jongetje van de klas. We werken hard om deze zo snel mogelijk afgerond te hebben en ik veronderstel dat een aantal partijen geïnteresseerd zal zijn in hoe je zo iets doet. Dat is een voorbeeld waarvan ik zeg: dat zou je overheidsbreed kunnen delen.” Met een uitnodigende glimlach: “Dus bel me op, zou ik zeggen, dan gaan we kijken wat we kunnen regelen.”

Innovatie

Borgers zegt zich te realiseren dat de rekening voor de Nederlandse belastingbetaler stevig is. Het punt is: “Op digitaal vlak kennen we geen landsgrenzen, de vijand zit per definitie over de hele wereld. En je zult dus fors moeten investeren om te beschermen wat je dierbaar is.” Hij zegt dat het niet ondenkbaar is dat uit de actuele ontwikkelingen “een stukje innovatie naar voren komt wat we weer in de markt kunnen wegzetten. ➤

Ik vind, oprecht, ook al gaat er nu heel veel geld naar IT toe: we kunnen verantwoordelijk dat dat geld goed wordt besteed.”

Kort na het gesprek van GOV Magazine met Borgers is overigens bekend gemaakt dat Defensie met marktpartijen een cloud gaat bouwen voor staatsgeheime gegevens.

Europa investeert over de volle breedte in defensie. Trekken landen daarin met elkaar op, kijken jullie bijvoorbeeld naar innovaties uit bijvoorbeeld Frankrijk, Duitsland of België, wordt er informatie gedeeld om versnelling aan te brengen?

“In NAVO verband zijn wij onderdeel van het Federated Mission Networking (FMN), waarbij we afspraken maken over hoe we systemen aan elkaar kunnen koppelen. Daarbij kun je technologisch je eigen oplossing kiezen, maar opdat je kunt samenwerken wel op basis van dezelfde standaardisatie, bijvoorbeeld op het vlak van

“**Ik heb geleerd dat je nooit moet denken dat je nog genoeg tijd hebt**

”

voice, encryptie en data uitwisseling.” Borgers legt uit dat FMN een raamwerk is opdat NAVO-bondgenoten en partners informatie kunnen delen en kunnen samenwerken tijdens missies. FMN ontwikkelt zich in *spirals* (cycli), waarbij FMN Spiral 4 (consolideren en verbeteren van interoperabiliteit op basis van bekende standaarden en *best practices*) en FMN Spiral 5 (gericht op het vergroten van de reikwijdte van de samenwerking met focus op wijze van implementatie), cruciale stappen zijn in deze ontwikkeling. “Waar we nog naar zoeken is welke producten of diensten we met elkaar kunnen uitwisselen. Ook is er internationaal overleg over zaken waar we tegenaan lopen op het vlak van bijvoorbeeld cloud en security. Daar hebben we nog stappen te zetten.”

Het politieke discours in Europa is niet eensluidend als het gaat om strategie en operatie. Nemen jullie je eigen beslissingen of moet je op anderen wachten?

“Hebben we autonomie als Nederland? Ja. Drukken we het gaspedaal in? Ja. Vinden we het bij de anderen snel genoeg gaan? Dat is niet *im Frage*. We kijken waar we kennis kunnen delen en met welke onderwerpen we elkaar kunnen helpen. Waarbij het uitgangspunt is: het moet *FMN compliant* zijn. Binnen dat kader werk ik en heb ik de vrijheid om de dingen te doen die ik doe. Vanuit IT heb ik wat dat betreft een simpele taak. Alle landen komen vanuit een lange periode waarin bezuinigd is, want er was wereldvrede. Wij komen ook in Nederland vanuit een heel grote achterstand. Wat er in 20, 30 jaar aan achterstand is door enorme tekorten moeten we nu in drie jaar tijd weer opbouwen en uitbouwen. Dat geldt voor veel van onze bondgenoten. Maar nogmaals: we hebben de vrijheid binnen NAVO kaders om onze IT te regelen en te ontwikkelen. We werken samen, soms in bepaalde samenstellingen, en die samenwerking is nauw.”

“En nog even terugkomend op soevereiniteit: dat is best lastig vanuit de IT-kant, want hardware, *operating system*, grondstoffen ... er zitten zoveel afhankelijkheden in alles wat we aan het doen zijn... Wat ik bij soevereiniteit heel erg van belang vind, is dat je zeggenschap houdt over je data, over de hardware en de software. Dat kun je afschermen, daar kan niemand bij.”

“We kennen natuurlijk allerlei vormen van beveiligingslijnen. Daar zijn we al jarenlang in thuis, en dat blijft ook een veel genuanceerder vraagstuk dan roepen ‘we moeten soeverein worden dus we gaan geen cloud oplossingen uit Amerika meer gebruiken, we gaan het zelf doen’. Maar in Europa hebben we bijna geen cloud providers. Duitsland is bezig, Frankrijk is bezig, en dat kost gewoon tijd. Amerika loopt ‘tig’ jaar voor, heeft miljarden geïnvesteerd. Dus laten we niet naïef zijn dat je van vandaag op morgen in een keer alles geregeld hebt.”

Afwegingen

De deur van Borgers’ werkkamer zwenkt open: een afzwaaiende collega trakteert op gebak. Hij biedt keuze uit twee taarten: de een met Feijenoord logo, de ander met die van Ajax. Borgers kiest voor een stukje van de laatste. Hij prikt een vorkje en zegt: “We zitten geopolitiek in ingewikkelde tijden. Je moet genuanceerd kijken naar dit soort vraagstukken. Je moet niet naïef zijn, je moet ook niet denken van ‘we gaan het allemaal even zelf doen’, je moet echt verstand van zaken hebben. We maken continu afwegingen daarin.”

Staan die onder tijdsdruk?

“Er is wel degelijk tijdsdruk, maar toch ervaar ik die niet vanwege de strategische keuzes die zijn gemaakt. De

“

We kunnen verantwoordelijk dat het geld goed wordt besteed

”

koers is duidelijk en goed afgestemd op de prioriteiten die we scherp hebben en ik vind dat we nog steeds bezig zijn met de juiste keuzes maken. Dus als er een partij kiest voor een staatsgeheime cloud en dat die soeverein moet zijn, dan maken we een gecontroleerde afweging. We zijn echt bewust bezig met het maken van dit soort keuzes want die maak je niet voor een halve dag, maar voor meerdere jaren. Dus dat moet je gecontroleerd en rustig doen. Ja, er is tijdsdruk, maar we gaan daardoor niet heel gekke dingen doen.” Een strategisch plan is per definitie tijdsbestendig, zegt hij. “De grote lijn is duidelijk, het grootste gevaar komt nog steeds van Rusland en China. We hebben nog steeds onze bondgenoten in de NAVO, al hebben we met sommige een wat hechtere band dan met andere. Daar houden wij rekening mee, maar dat is tegelijk minder IT gerelateerd. Ook bondgenoten zoals Amerika voeren daarin de laatste jaren een consistente lijn, dus in die zin zijn we niet verrast. We zijn en blijven met elkaar in gesprek. Dat is wat ons opgedragen wordt.”

Poster

Borgers brengt een uitspraak in herinnering van Commandant der Strijdkrachten generaal Onno Eichelsheim van ruim twee jaar geleden, die opriep zich voor te bereiden op een mogelijk grootschalig conflict in NAVO gebied, waar Nederland bij betrokken kan raken. Borgers: “Dat betekent dat we 1 januari 2028 gereed moeten zijn. Eigenlijk kan er al een streep door die datum want indirect helpen we Oekraïne al en varen we in de Middellandse Zee om Cyprus te verdedigen. Maar mocht er een *coalition of the willing* komen, dan zal Europa daarin een rol spelen. De urgentie is duidelijk, elke burger ziet dat. Elke ochtend bij mijn ontbijt kijk ik naar de NOS en hoop ik dat ik vandaag leuk nieuws te zien krijg, maar het is eerder escalierend dan de-escalierend. In die wereld leven we nu. We weten wat er vanuit lucht, land en zee nodig is aan IT-middelen en we zijn aan het groeien op al die onderdelen. En dat er haast achter zit: ik heb geleerd dat je nooit moet denken dat je nog genoeg tijd hebt.”

Hij wijst op een poster aan de muur waarop voor het JIVC de tijdslijn ‘eind 2026’ staat vermeld. “Daar zit een reden achter, namelijk als de militairen januari 2028 gereed moeten zijn, hebben ze IT al eerder nodig om te kunnen oefenen. Dus vandaar dat we nu versnellen. We moeten eind dit jaar zo ver mogelijk zijn. Dan zullen we zeker nog niet klaar zijn, maar dan hebben we het maximale eruit gehaald met de tijd die we nu hebben. En die urgentie is bij elke collega van JIVC volop aanwezig.”